

به نام خداوند جان و خرد

سرشناسه	: نظامی، احمدبن عمر، قرن ۶ق.
عنوان قراردادی	: چهار مقاله، برگزیده
عنوان و نام پدیدآور	: هر بهاری گل افشان میکند: مقاله سوم از چهار مقاله در علم نجوم و غزرات منجم در آن علم / تالیف احمدبن عمر بن علی نظامی عروضی سمرقندی؛ باهتمام و تصحیح و مقدمه مرحوم محمد قزوینی؛ با معانی لغات و ترجمه آیات و عبارات عربی با دیباچه و تصحیح مجدد و تحشیه محمد معین؛ به کوشش غلامرضا لایقی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر اطلاع، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۴۹ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۳۱-۹۲-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: مقاله سوم از چهار مقاله در علم نجوم و غزرات منجم در آن علم.
موضوع	: نثر فارسی -- قرن ۶ق. -- 12th century Persian prose literature -- Astronomy / نجوم Astronomers / منجمان
شناسه افزوده	: قزوینی، محمد، ۱۲۵۶-۱۳۲۸. مصحح
شناسه افزوده	: Ghazvini, Mohammad
شناسه افزوده	: معین، محمد، ۱۲۹۱ - ۱۳۵۰. مترجم
شناسه افزوده	: لایقی، غلامرضا، ۱۳۴۰ -
رده بندی کنگره	: ۵۱۱۷PIR
رده بندی دیویی	: ۸۲۳/۸۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۱۳۸۲۰۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

هربہاری گل افشار مرکز

مقالہ سوم از چہار مقالہ

در علم نجوم و غزارت منجم در آن علم

تألیف

احمد بن عمر بن علی نظامی عروضی سمرقندی

در حدود سال ۵۵۰ ہجری قمری

طبق نسخہ‌ای کہ باہتمام و تصحیح و مقدمہ مرحوم

محمد قزوینی

سال ۱۳۲۷ ہجری قمری در قاہرہ چاپ شدہ

با معانی لغات و ترجمہ آیات و عبارات عربی

با دیباچہ و تصحیح مجدد و تحشیہ محمد معین

بہ کوشش علامہ رضا لاتیفی

نام کتاب: هر بهاری گل افشان می‌کند (مقاله سوم از چهار مقاله)
در علم نجوم و غزارت منجم در آن علم
تألیف: احمد بن عمر بن علی نظامی عروضی سمرقندی
طبق نسخه‌ای که باهتمام و تصحیح و مقدمه مرحوم محمد قزوینی
با دیباچه و تصحیح مجدد و تحشیه محمد معین
به کوشش غلامرضا لایقی
صفحه آرابی: وحید شهبازپور
نمونه خوانی: پروانه امیری
حروفچینی: خانم قضاات‌فر
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۳۱-۹۲-۱

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۲۰۰ جلد

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱

قیمت: ۱۱۲۰۰۰

تومان
نشر اطلاع

خیابان مطهری، نرسیده به شریعتی،

بن بست ارمان، پلاک ۵، واحد ۷

تلفن: ۸۸۴۲۸۵۷۷ فکس: ۸۸۴۵۶۲۵۱

این کتاب با استفاده از کاغذ حمایتی وزارت ارشاد به چاپ رسیده است.

فهرست

- نشانه‌های اختصاری.....۷
- مقاله سوم: در علم نجوم و غزارت منجم در آن علم [هر بهاری شمال بر من
گل افشان می‌کند].....۱۳
- حکایت (۱) [عصای موسی].....۱۷
- حکایت (۲) [در پنجمین].....۲۱
- حکایت (۳) [پادشاهان چون کودک خرد باشند].....۲۳
- حکایت (۴) [پسر تو باز آمد].....۲۷
- حکایت (۵) [ماهی شش منی].....۳۱
- حکایت (۶) [بعد از وفات من بشش ماه].....۳۵
- حکایت (۷) [هر بهاری شمال بر من گل افشان می‌کند].....۳۹
- حکایت (۸) [همین ساعت ابر باز شود].....۴۱
- حکایت (۹) [هر که شرع را نشاید ما را نشاید].....۴۳
- حکایت (۱۰) [فردا نماز پیشین کس رسد].....۴۷

نشانه‌های اختصاری

نشانه‌های اختصاری که در کتاب حاضر به کار رفته از این قرار است:

۱. نشانه‌های کتاب‌ها^۱

اقرب الموارد = اقرب الموارد الی فصح العربیة والشوارد. تألیف سید الخوری الشرتونی اللبنانی. چاپ مطبعة اليسوعیین. بیروت. ۱۸۹۱ م.
برهان = برهان قاطع تألیف محمد حسین بن خلف تبریزی مصحح نگارنده چاپ زوار در چهار مجلد: تهران ۱۳۳۰-۳۵.
ترجمه انگلیسی:

Revised Translation of the *Chahár Maqála Nizámí i- 'Arúdí*,
by Edward G. Browne, Cambridge 1921.

ترجمه عربی = چهار مقاله. ترجمه عربی به قلم عبدالوهاب عزام و یحیی الخشاب. قاهره ۱۳۶۸ قمری.

چق = چهار مقاله مصحح قزوینی طبع اوقاف گیب.
چقدا = چهار مقاله مصحح قزوینی اوقاف گیب، نسخه متعلق به

۱. کتاب‌هایی که در این فهرست یاد نشده، در حواشی کتاب حاضر با مشخصات ذکر شده‌اند.

کتابخانه دانشکده ادبیات شامل یادداشت‌های چاپ نشده مرحوم قزوینی به خط خود آن مرحوم.

چقم = چهار مقاله مصحح قزوینی طبع اوقاف گیب، نسخه متعلق به آقای مجتبی مینوی، شامل یادداشت‌های چاپ نشده مرحوم قزوینی به خود آن مرحوم.
دزی. ذیل =

R. Dozy, Supplément aux Dictionnaires arabes.

deuxième édition. 2 vols. Loide 1927.

سبک‌شناسی = سبک‌شناسی تألیف مرحوم ملک الشعراء بهار. سه مجلد. تهران ۱۳۲۱-۱۳۲۶.

شرح قاموس = (ترجمان اللغة) شرح محمد بن یحیی بن محمد شفیع قزوینی بر «قاموس اللغة».

غیاث = غیاث اللغات (فرهنگ فارسی و تازی) تألیف محمد غیاث‌الدین بن جلال‌الدین بن شرف‌الدین مصطفی آبادی رامپوری، چاپ نول کشور (هند) ۱۸۹۰ م.

قطر المحيط = مختصر محیط المحيط تألیف بطرس البستانی دو جزو. بیروت ۱۸۶۸-۷۱ م.

اللغات النوائیه = اللغات النوائیه والاستشهادات الجقتائیه

M. Pivet de Courteille,

Dictionnaire Turk-Oriental. Paris MDCCCLXX.

معجم البلدان = یاقوت حموی (شهاب‌الدین ابی عبدالله) - ۱۰ مجلد (با ضمیمه) مطبعة السعادة. مصر ۱۳۲۳-۱۳۲۵ قمری.

منتهی الارب = منتهی الارب فی لغة العرب. تألیف عبدالرحمن بن عبدالسلام الصفوری الشافعی (فرهنگ عربی فارسی) چاپ کلکته ۴ جزو

- و چاپ تهران ۲ مجلد ۱۲۹۷ و ۹۸ قمری. مطبعه کربلایی محمد حسین
تهرانی.

ناظم الاطباء = فرهنگ نفیسی. تألیف دکتر علی اکبرخان
ناظم الاطباء. ۵ مجلد تهران چاپ رنگین ۱۳۱۷-۱۳۳۴.

نفایس الفنون - نفایس الفنون فی عرایس العیون. تألیف محمدبن
محمود آملی، به اهتمام میرزا احمد. تهران ۱۳۰۹ قمری.

۲- نشانه‌های مختلف

افا = اسم فاعل

امف = اسم مفعول

تث = تشبیه

تعلیقات = تعلیقات پایان کتاب (در مجلد کامل)

ج (در شرح لغات) = جمع

ج (پس از نام کتاب) = جلد

چق = چهارمقاله چاپ قزوینی

ح = حاشیه

رك = رجوع کنید

س = سطر

ص = صفحه

عر = عربی

ق = قزوینی (محمد)

قس = قیاس کنید

مث = مؤنث

مص = مصدر

م. م. = مصحح و محشی کتاب حاضر (محمد معین)

* - پس از هر کلمه که این علامت گذاشته شده، نشانه آن است که در تعلیقات کتاب، شرح آن آمده است.

۳- نشانه‌های اختصاری نسخه‌ها

(مربوط به نسخه بدل‌ها)

۱ = نسخه موزه بریتانیا (لندن) که در سنه ۱۰۱۷ هجری قمری استنساخ شده و نسخه مصحح مضبوطی است.

ب = ایضاً نسخه موزه بریتانیا (لندن) که در سنه ۱۲۷۴ هجری قمری استنساخ شده و در صحت و سقم متوسط است.

ق = نسخه ای که برای پروفیسور ادوارد براون از روی نسخه کتابخانه عاشر افندی در استانبول استنساخ کردند و اصل نسخه استانبول در سال ۸۳۵ در هرات نوشته شده و به غایت صحیح و مضبوط است و با سایر نسخ اختلاف بسیار دارد و بنای طبع این کتاب بر این نسخه است.

ط = نسخه چاپی که در سنه ۱۳۰۵ در تهران به طبع رسیده است و این نسخه به غایت سقیم و مغلوط است و در اغلب مواضع ناسخ از خود تصرفات من‌عندی کرده به طوری که صبغهی قدمت کتاب به کلی از میان رفته است. (محمد قزوینی)

نخ = نسخه‌ی متعلق به کتابخانه‌ی آقای حاج محمد آقا نخبوانی به خط محمد علی الشهیر به حاجی آقا بن مرحوم حاجی محمد حسین المشهدی، به تاریخ «یوم العهد سابع عشر شهر ذی الحجه الحرام سنه ۱۳۰۵»